

Sommertjeneste paa Bondegaardcn.

Erindringer fra Sundby, Mors.

Af DITLEV N. DITLEVSEN

OM SOMMEREN kom Drengene og stundom ogsaa Pigerne ud at tjene, naar de var kommet i ældste Klasse, Drengene for at passe Kreaturerne. Der blev ikke gjort nogen Undtagelse for mit Vedkommende. Mine Forældre var særdeles tilfreds med den Tjeneste, de havde skaffet mig. Det var paa en lille Gaard, der laa ude ved Strandengene. Foruden mig var der af Tjenestefolk en Karl og en Pige. Der var 8 Køer og vel lige saa mange Ungkreaturer, 5-6 Par Faar og 2 Heste.

Manden var bekendt for at være "sær". Der var en pinlig Orden og Renlighed paa hans Gaard. Hans Mødding var et helt Ingeniørarbejde. Den var sat efter en Snor, sagde man. Man paastod, at i Laden laa ikke to Straa paa tværs af hinanden. Hver Ting havde ikke alene sin bestemte Plads, men skulde ogsaa staa paa en bestemt Maade. Og som det allerlatterligste sagde man, at han striglede sine Køer, en Behandlingsmaade, som Køerne imidlertid befandt sig udmærket ved. Desuden førte han Dagbog over Vejret og over Arbejdet paa Gaarden. Kort sagt, han var sær. Sagen var, at han var lidt ud over det almindelige, han ragede lidt op over det øvrige Smaakrav i Byen. Og det taaltes ikke der, saa lidt som forøvrigt andre Steder.

Grunden til mine Forældres Tilfredshed var som Far sagde: "Der lærer han Orden og faar Lov at bestille noget". To Ting, som man mente, jeg vilde faa Brug for siden i Livet. At jeg var af en noget anden Mening, var der ingen, der brød sig om. Jeg blev heller ikke skuffet. Jeg fik rigelig Mad og ogsaa rigelig Arbejde. Men Folkene var venlige og flinke, saa jeg blev heller ikke misbrugt i nogen Maade.

Den 1. Maj drog jeg saa af Sted. Før jeg gik, fik jeg kort og fyndig Besked af Fader: "Hvis du ikke skikker dig saadan, at du kan blive i din Plads, ved du, at det kan ikke nytte, du kommer her hjem". Moders Tale var noget længere og kan sammenfattes saadan: "Vær flink og villig. Gør hurtig og rask, hvad du bliver sat til. Svar pænt, naar der bliver talt til dig". Tidlig paa Formiddagen gik jeg. Det er ikke pænt at komme for sent i Plads. I Dagens Anledning havde jeg pænt Tøj paa. I en Bylt havde jeg Dagligtøjet og et Par Skjorter. Træskoene paa Fødderne. Saa gik jeg op over Bakkerne, lidt beklemt. Mor blev staaende og saa efter mig.

Jeg kan ikke detaillere beskrive, hvad der hændte mig de Somre, jeg tjente paa denne Gaard. Jeg husker enkelte mindeværdige Ting og saa de aarlig tilbagevendende Begivenheder. Jeg haaber dog, det skal lykkes mig at skildre nogenlunde, hvorledes Dagen gik for den saa ofte, som Regel i bedrøvelige Toner, beskrevne Hyrdedreng paa Landet og samtidig give et Billede af, hvordan Livet levedes paa Bondegaarden.

Først vil jeg bede jer følge med en lille Tur gennem den vinkelbyggede Gaards forskellige Rum. Vi begynder først i Storstuen, eller Skabsstuen, fordi der staa Gaardens Skabe, Kister og Dragkister. Den er, som Navnet siger,

stor. Skabene staa langs Væggene, og Midten af Stuen er fri. Den kunde lige saa godt hedde Gildestuen, da den bliver brugt til og er som skabt til at holde Gilde i. Her kan et ambulans Langbord med løse Bænke i en Fart stilles op, naar der skal spises, og lige saa hurtigt igen fjernes, naar der skal danses.

Fra Storstuen gaar vi ud i Gangen, hvorfra Hoveddøren fører ud i det fri. Her hænger Kørekappe og Fodpose, Stadsseletøj og Pisk, og er Manden Jæger, hænger her Bøsse og Jagttaske. Paa Gulvet staa Fodtøjet, som ikke bruges til daglig. Gangkammeret eller Sengekammeret bruges af Haandværkere og andre, som skal overnatte paa Gaarden. I Gavlen over Storstuen er der ofte et Gæstekammer.

Fra Gangen kommer vi ind i Dagligstuen, der er alle Gaardens Beboeres Spise- og Opholdsværelse. Langs Vinduerne ud mod Gaardspladsen løber en panelfast Langbænk. Indenfor denne staa Langbordet. Bænken gaar rundt om Bordenderne. Paa den anden Side staa en løs Langbænk. Denne, Bilæggerovnen og Bornholmeruret er Stuens vigtigste Møbler. Bag Gangen ligger Lillestuen eller Væverstuen. Her staa Væven, hvis man har en saadan. Den er desuden Værksted for Skrædder, Sypige og Sadelmager. Under Lillestuen er der Forraadskælder for Mælk, Øl, Brød, Smør, Ost og Saltkarret.

Fra Køkkenet fører en Gang ud i Bryggerset. Ved den ene Side af denne Gang er der Spise- og Pige-kammer, ved den anden Side Gaardmanden og hans Families Sovekammer. I Bryggerset er der Bageovn og Gruokedel. Her vaskes, slagtes, bages, kærnes Smør o.s.v. Herfra fører Stuehusets anden Dør, Bryggersdøren, ud mod Gaardspladsen.

Vi kommer nu ind i Hestestalden, hvorfra tre Døre fører ind til Karlekammeret, Køernes Vandingsgang og Hakkelseloen. Karlekammeret er anbragt her, for at Karlen i en Fart kan komme i Stalden, ikke alene i Ildebrandstilfælde, men ogsaa hvis en Hest skulde komme løs i Nattens Løb, hvor den da i Mørket kan gøre Skade paa sig selv og de andre Heste eller lave Ulykker paa anden Maade. Karlekammeret har et daarligt Ry paa sig for Usundhed, Svineri o.s.v. De behøver dog ikke at være usunde, fordi de ligger ved Stalden. Passende Udluftning og Renlighed kan gøre dem ret hyggelige at bo i. Det beror naturligvis meget paa Karlene selv og Gaardens Skik i det hele.

I Vandingsgangen staa et Vandtrug, hvorved Køerne vandes om Vinteren. Dette Vandtrug pumpes fuld fra Brønden ude i Gaarden. Er der ingen Pumpe, men en Vinde, lader man Vandet løbe ind i Stalden i Trærender, der er løse og kan tages bort. I Hakkelseloen staa Hakkelsemaskinen. Over Hakkelseloen og Rummet til Roerne ligger Mølleloftet, hvor Kværnene staa. I Hakkelseloen er en Sækketud, hvorigennem Melet løber ned i den nedenfor fastgjorte Sæk. Fra Loftet fører en Stige op til Møllens Platform paa Taget.

Over Kostalden er der Høloft til Agerhø. Fra Vandingsgangen fører en Stige op til Loftet, hvorfra Høet smides ned i Gangen for siden at bæres ind til Kreaturerne. Over Faaresti m. m. er der ligeledes et Loft, hvor der er Enghø. Over Stuehuset er der Kornloft. Stuehuset kaldes paa Mors Raalingen.

Forskellige Ting, der er karakteristisk for dette mindre Landbrug, maa jeg omtale. Det første er den gamle Bondes Forhold til hans Husdyr.

Han vaager over Koen, naar den skal føde Kalven. Da han fører Dagbog, i hvert Fald over den Slags Ting, behøver han ikke at vaage mange Nætter forgæves. Det er jo heller ikke sikkert, at Koen kælder om Natten, men derfor bliver der alligevel vaaget over den. Staar den paa Marken, bliver den trukket hjem i Stalden. Staar den i Baas sammen med en anden Ko, bliver den flyttet over i en anden Baas. Naar Kælvningen er overstaaet, bliver Kalven gnedet tør med en Halmvisk. Vil man glæde Koen, bæres Kalven op til den, at den kan slikke og snuse til den. Nu bliver Kalven baaret hen i en lukket Baas, Koen malkes, Kalven faar lidt af Mælken og Grisene Resten. Koen faar ogsaa et Foder, bestaaende af Rugbrød, opblødt i Brændevin.

Der vaages nu videre med Koen, indtil Efterbyrden er kommet. Hele Tiden sørges der for, at under og omkring Koen er strøet med frisk, ren Halm. Dette skiftes derfor flere Gange. Passes alt dette omhyggeligt, er Koen frisk igen allerede efter en Dags Forløb og har samtidig glemmt Kalven, der paa sin Side heller ikke bryder sig om andre end Pigen, der giver den Mælk.

Saadan foregaar denne vigtige Ting, passet med Omhu, ikke alene fordi Ko og Kalv repræsenterer en Værdi, men ogsaa fordi den gamle Bonde er Dyreven, er saadan indlevet med sine Dyr, at det regnes for Mishandling at bære sig anderledes ad. Der bliver ogsaa vaaget hos Øget og Soen. Kun Faaret kan uden Skade passe sig selv.

Jeg vil nu omtale Oksebremsen. Den lægger sine Æg i Koens Hud, og Larven foraarsager en Slags Byld. Bremsens Stik er Aarsag til Kvægets Bissen. Den frembringer en summende Lyd, og saa ved Koen Besked og stikker i Rend og standser ikke, før den har naaet Stald efter Skygge. Hvor Solen ikke skinner, kommer Bremsen nemlig ikke. Koen er nu foruroliget, og den æder ikke og faar ikke Ro til at tygge Drøv. Følgen er, at den giver mindre Mælk. Dertil kommer, at den paa sin Løbetur kan ødelægge Sæd og andet. Derfor trækker den omhyggelige Bonde ogsaa sine Køer i Hus i den varme Tid midt paa Dagen og giver dem saa et Grøntfoder, hvorefter de i Ro kan tygge Drøv. Bremsens Larvehuller ødelægges ogsaa Huderne, og jeg havde Ordre til at klemme Larverne ud, saa snart jeg opdagede dem og trampe dem ihjel.

I det lille Landbrug behandler man saaledes sine Dyr med Omhu, og ikke alene i de omtalte Tilfælde. Navnlig passer man Hesten omhyggeligt. Den holdes pænt striglet, den mishandles ikke, den anstreges ikke over Evne. "Man kan klappe en Hest fed," siges der.

Jorden bliver ogsaa behandlet godt. Køres der Gødning ud, er det langtfra ligegyldigt, hvem der kommer til at sprede den. Dette Arbejde er paa Mors Pogens. Det gælder om at ryste den dygtig ud, saa der ingen Klumper er, og faa den ud i Hjørnerne og Siderne af Marken, saa al Jorden bliver gødet.

Er Marken pløjet, bliver Hjørnene, hvor Ploven ikke kan gaa, gravet med en Greb. Derefter bliver der harvet og tromlet, saaet, og atter harvet og tromlet. Og nu kommer et Arbejde, der er Drengens. Det bestaar i at samle Stenene af Marken. Hvor en Sten ligger og breder sig, kan intet Straa vokse op. Saa fik jeg en Sæk bundet om Livet, og en Trillebør fik jeg med, og gik saa Ager op og Ager ned og samlede alle de større Sten i Sækken. Var Sækken fuld, eller blev den for tung, bar jeg Stenene hen i Trillebøren for siden at trille dem bort.

Siden, naar Sæden var blevet et Par Tommer lang, var det mit Arbejde at skære Tidsler med en Stok, paa hvis Ende der var anbragt en Kniv. At det er Drengens Arbejde, er naturligt. Han har de mindste Fødder, og det er et Arbejde, der passer for hans Kræfter. Foruden disse Arbejder maatte jeg i min "Fritid", det vil sige den Tid jeg fik tilovers fra Kreaturpasningen, grave Køkkenhaven, luge, feje Gaardsplads, løbe Ærinder o. s. v. Køerne optog ikke al min Tid, og jeg maatte saaledes gøre anden Gavn. Drengen i Nabogaarden havde dobbelt saa mange Kreaturer og langt længere til Gaardens Mark, men han havde det alligevel langt bedre, fordi han ikke skulle bestille andet.

Havde jeg det da ondt? Det tror jeg ikke, man kan sige. Som før sagt, var Folkene flinke og venlige, Arbejdet var friskt og sundt i den frie Luft, det oversteg ikke mine Kræfter og havde ingen Jag, jeg kunde rette Ryggen eller hvile mig, om jeg syntes. Naar Hyrdedrengen er blevet særlig beklaget i Litteraturen, er det ogsaa nærmest fordi han mange Steder, ogsaa hje mme, blev behandlet uvenligt og sjælelig raat.

Vi vil nu se paa Dagens Arbejdsdeling og Maaltiderne med mere.

Det er en Midsommerdag i Høhøstens Tid. Arbejdstiden er ikke til at tage Fejl af; den er fra Sol staa op, til Sol gaar ned. Saa kommer Manden ved Firetiden om Morgenen og kalder paa sine Folk. Og vi staa op og gør vor Morgengerning: Pigen malker Køerne, Karlen strigler og fodrer Hestene, og jeg gaar ud i det dugvaade Græs og flytter de Ungkreaturer, der har ligget ude om Natten, og Faarene. Siden trækker jeg Køerne paa Græs og samles saa med de andre til Dagens første Maaltid, Davren. Den bestaar af stuede Kartoffler med Flæskestumper i og Mælk og Brød, paa denne Tid af Aaret kold Sødme mælk med Fløden paa og Smørrebrød til. Et solidt Foder; men alle har jo ogsaa arbejdet en god Times Tid. Efter Davren tager Mand, Pige og Karl i Engene, mens jeg renser Stald og gør, hvad andet jeg har faaet Besked paa.

Kl. 9 kommer Høfolkene hjem, og nu spises der Formiddagsmellemmad, et langt ord, men dansk. Nu kunde man synes, at Høfolkene kunde have faaet deres Mad ud i Engen i Stedet for at spille Tiden med at gaa frem og tilbage den stundom lange Vej. Ih, hvorfor det? Det har ingen Jag, Leen skal alligevel "stenes" (slibes). Og saa er det ikke Skik og Brug. Manden vilde komme i daarligt Ry, hvis han gav sine Folk smurt Mad. Den Ting kan de besørge selv.

Saa sidder da Karlen paa den øverste Ende af Langbænken og skærer Brødet paa gammeldags Vis med Brødkniv, alle smører selv Smør eller fedt paa, skærer Paalæg af det spegede Oksekød eller det røgede Faarelaar. Men der vanker ikke Kaffe. Denne Drik, som nu nydes i

Tide og Utide, faar man kun én Gang om Dagen. Jo, maaske om Høsten, den rigtige Høst.

En Arbejdsdag fra Kl. 4 om Morgenen til Kl. 9-10 om Aftenen kan synes lang, men nu er der gaaget rigelig en Time med dette Maaltid. Til Middag trækkes Køerne hjem, som jeg alt har fortalt. Efter Middagsmaden, som kaldes "Ojen", soves der Middagssøvn til Kl. 2. Saa er det "Drøvtidavs", og saa faar man Dagens eneste Kop Kaffe med en Knald brunt Sukker til.

Nu tror I vel, at Dagen gaar let og behageligt for mig, at jeg bare skal trække Dyrene ud og hjem og flytte dem i Mellemtiden. Men saadan en stumpet Størrølse kan godt have sit at trækkes med, især det første Aar. Paa Mors bliver Kreaturerne koblet sammen, et Arbejde, hvortil der hører Øvelse og Rutine, og saa kan det endda være vanskeligt nok at styre utaalmodige Køer, der i daarligt Vejr længes efter Stalden, eller rebelske Kalve, der altid vil vende sig den modsatte Vej af den, de skal. Saa kan Tøjret sprænges, og saa slaas der vel en Knude paa, tror I! Nej, saa skal det splejses eller "spidskes", som vi sagde. Det var noget af det første, Manden lærte mig, og da han var en taalmodig Mand og lærte mig det godt, blev jeg snart dygtig. Naar der skulle splejses et Par Skagler til Seletøjjet, sagde Manden gerne: "Lad Ditlev gøre det. Han kan." Og saa splejsede jeg, revnefærdig af Vigtighed over det betroede Hverv.

Hvad der særlig kunde drille, var Faarene. De staar sammen to og to paa samme Tøjr. Undertiden river saadan et Par Tampe sig løse og løber hen til andre Par. Og nu kan de to Par snøre og snøre og vikle hinandens Tøjr ind i et saa haabløst Urede og saa haardt sammen, at der skal stærke Fingre til og en englelig Taalmodighed. Navnlig det sidste var det smaa med, og det kunde jo hænde, at et Par Arrigskabens Taarer banede sig Vej op i Øjnene, og at Faarene fik nogle velmente Dunk i Siderne. Men var det overstaet, var det ogsaa straks glemt, og mens Faarene sendte et sørgmodigt Mæh efter mig, har jeg vel stemt op min nyeste Vise.

Og Dagen gaar, og det bliver Aften. Engfolkene kommer hjem til Dagens sidste Maaltid, før man gaar i Seng: e Nætter (Nadver). Den bestaar af Vandgrød, kogt paa Byggryn. Det er jo noget magert, selv om der vanker Sødmælk til. Der koges da ogsaa gerne et Stykke Flæsk i Grøden. Dette Flæsk spises ikke, men da intet gaar til Spilde, tænker jeg, det stuves sammen med Kartofflerne næste Morgen.

Om Søndagen er der intet Ekstraarbejde, og saa kunde jeg besøge andre Drengene i min Fritid, eller ogsaa kom mine yngre Brødre til mig. Og saa havde vi Hestene og kunde faa en Ridetur.

Tiden lider, og det bliver Høst. Denne Aarets Arbejdsfest. Saa finder Pigen sine Høstærmer og sin Helgolænder frem, der bliver købt Strygespaaner og Høleen bliver eftersat. Og saa gaar det løs. Karlen forrest og Pigen efter som Opbinder. Hendes Redskab er en lille Rive med tre lange Tænder, Kratten. Høsten er Arbejde, haardt Arbejde paa denne gamle Maade, men det gik med Liv og Lyst, og der var mange Skikke, som holdt Festglæden vedlige. For Høsten var ogsaa en Fest. Maden var bedre. Der vanker Kaffe efter Mellemmaden, og Grøden forsvinder til "Nætter" og giver Plads for Kartoffler og Steg. Og saa er der Gammeløllet, der er brygget ved Juletid og har ligget og gæret paa Tønden

siden. Den er umaadelig besk og sur og kun gamle hærdede Husmænd og Fiskere yndede den, "saadan som den er". Andre almindelige Folk kommer Sukker i. Gammelølkruset staar hjemme paa Bordet i Stuen. I Marken har man almindeligt Øl. Men Sukkeret i Kruset vil synke til Bunds. Derfor er der en Pind til at røre op med. "Pinden" er en frisk afskaaren Gren med Barken paa. Saadant "Øl med en Pind i" maa omgaaes varsomt, den er lumsk og "vil slaa". Skal den være ekstra god, kan der kommes Honning i. Saaledes tilberedt med "Ekstrapind" slaar et Krus Øl en stærk Mand til Jorden som en Stud. Men det gøres ogsaa mest, naar det drejer sig om at drikke en Mand fuld.

Ellers gælder det om ikke at være for sent paa Veje med Høstarbejdet. Den, der faar sidst "skaaret op", risikerer at faa en "Høstmand" til at hjælpe sig. En Høstmand er et Par korslagte Grene, omviklet med Halm. Han er foroven forsynet med en Turnips eller en Kaalrabi som Hoved og er iført nogle rædselsfulde Pjalter. En Seddel er fæstet paa ham med en lystig Inskription, jo værre, jo bedre. Den der bliver først færdig, laver Høstmanden og giver ham til sin Nabo. Denne lader ham gaa videre efter at have fæstet en Seddel mere paa ham, og saadan gaar han nu fra Gaard til Gaard, indtil den sidste Mand er nødt til at beholde ham, fordi der ikke er flere tilbage, der har Korn uhøstet. Ingen ved, hvor Høstmanden er. Han kommer og gaar om Natten.

Nu maa I ikke tro, at man hjapper sig færdig af den Grund. Ingen mejer Korn uden i Tørvejr og ikke førend Natteduggen er forsvundet. Er Kornet skaaret op, skal det helst blive godt, tørt Vejr, saa at Kornet kan blive vejret godt igennem. Negene sættes sammen tre og tre, og de vendes en Gang inden Indkørselen. Er det tjenligt til at køres ind, bindes Negene sammen to og to med Simer og lægges i Rækker med Rodenden i Vindretningen, at det yderligere kan tørres.

Derefter kører Vognen ud i Marken. Karlen lægger Læsset, Manden stikker Dobbeltnegene op, Pigen river efter Vognen, og Drengen gaar og kører Hestene. Der læsses store Læs, der snøres Læssetræ og Reb, for at intet skal spildes ved Vognens Rysten under Hjemkørselen. Stikkes Negene ind ad en Luge, er der nedenfor Lugen bredt en Presenning eller et Par Lagener for at opsamle det neddryssende Korn, og naar Vognen er tom, fejes den omhyggeligt for hvert Læs.

Naar alt Kornet er hjemkørt, rives Marken med en Hesterive. Det sammenrevne samles i Bunker med Haandrive, hvorefter Rivelsen ogsaa køres hjem. Nu er Marken "ren", men endda kan der ligge Aks hist og her, og dem samler "jordløse" Folk op, saa de faar Korn til deres Høns paa en nem Maade. Alt er ordnet saaledes, at der næsten intet Spild bliver.

Høstgilde holdes der ikke hjemme, men naar en Mand har indhøstet, holdes et lille Gilde for Gaardens Folk, og saa venter man, at der kommer "Potter". Det er en Skik, at en saadan Aften kan Byens Ungdom komme med Potter, det vil sige Potteskaar, og kaste dem paa Stenbroen uden for Døren. Derefter gemmer Synderen sig paa Skrømt, og det gælder saa for Gaardens Folk om at fange ham eller hende. Det lykkes som Regel, og nu skulde han egentlig dypes i Tjære og trilles i Fjer, men han slipper og bliver i Stedet beværtet med Vin og Kage, Rødgrød eller andet. Der kan blive samlet ikke saa faa Mennesker saadan en

Aften. Er det daarligt Vejr, kan det være, at Storstuen ryddes, en Harmonika skaffes til Veje, og Dansen gaar. Ellers hænges en Lygte paa en Stolpe, og der leges ude. "Væve Vadmel", "To Mand frem for en Enke" o. s. v. Paa Mors danses der ikke i Laden; thi Folk er forsigtige med Lys og Ild.

Nu er Høsten forbi, og Markerne ligger bare. Efteraarsarbejdet begynder med Pløjning, Roe- og Kartoffeloptagning, og den hele Sommeren længselsfuldt ventede Tid, Vogtningen af det løse Kvæg paa Marken og i Strandengene, begynder. Kreaturerne er nu inde om Natten allesammen og drives, efter at de har faaet et Morgenfoder, løse ud. De gaar ude hele Dagen for ved Mørkets Frembrud atter at blive drevet hjem til deres Aftenstaldfoder. Saa laver jeg mig en Pisk med et ganske kort Skaft, men en mægtig lang Snor, der er tykke inde ved Skaftet og tyndere længere ude og med noget flosset Hamp yderst ude i enden. En saadan Pisk kan give nogle vældige Knald, og Køerne forstaar dem som et Slags Signal.

Det gælder om at passe paa, at Kvæget ikke gaar i Bløde, det vil sige falder i Grøfter og Vandhuller, og saa naturligtvis ikke gaar ind paa anden Mands. Nu gaar Drengene sammen og graver Huse ind i Fjordbakkerne til Ly mod Uvejr, handler med Knive, Punge og andet. Vi havde det rigtigt rart og frit, og det anses for at være en herlig Tid. I Virkeligheden er det den værste Tid paa Sommeren, for nu begynder Efteraarets barske Vejr med Storm, Kulde og Regnskyl, og Hyrdedrengen kan undertiden døje ikke saa lidt. Saa er Humøret sløjt. Han sidder og kukkelurer i sit Hul og længes efter Aften. En Gang imellem maa han ud og jage Kvæget sammen og bliver i Dagens Løb gennemvaad.

Saadan kommer jeg vaad og forfrossen hjem en Aften og staar i Stalden og skutter mig, medens Pigen malter,

og Karlen gaar og pusler med Hestene. Han er sagtens ikke mindre vaad end jeg, men han er dog voksen. Pigen bliver færdig med sine Køer og lægger en Haand paa min Skulder: "Kom du med mig, bette Kaal, saa skal a endda hjælp dø." Og saa faar jeg skiftet Tøj og faar mit pæne Tøj paa. Det andet bliver vredet op og hængt til Tørring paa Skorstenen i Køkkenet, og lidt efter sidder jeg i Køkkenet ved en Kop Kaffe, mens Konen skærer mig et Stykke Kaffekage, som kun bruges, naar der kommer fremmede.

Da jeg lidt efter samles med de andre til Mellemmad, kommer det, jeg nok frygtede. "Det er svær, som du skjønner!" siger Manden og blinker til Karlen. "Han er ogsaa bleven gue Venner mæ e Kvindfolk, haar a hør," svarer denne. "Du skal ikke bryde dig om, hvad han siger," siger nu Konen, "han er selv gue Venner med æ Kvindfolk, kan du tro". Det stopper Munden paa Karlen, og saadan naar de venlige Mennesker deres Maal ad Omveje. De ved, at Medlidenhed er saarende for et følsomt Drengesind.

Lige saa længselsfuldt man venter Vogtetidens Begyndelse, ligesaa heftigt længes man efter dens Ende, og en skønne Dag erklærer Manden, at det er for koldt for Køerne at være ude. Saa bliver de "bundet i Stald", og de sidste fjorten Dage gaar i den lune Stald. Første November kommer, og Sommertjenesten er forbi. Lønningen har Fader hentet, eller han henter den senere: De 10 Kroner og den ene Pund Uld. Træskoene er vel slidt.

Den sidste Dag, da jeg siger Farvel, takker Manden for Sommeren og udtrykker Ønsket om at se mig igen til Maj. Og Konen siger: "Ja, vi behøver da ikke at skilles saadan helt og bart. Du maa da gerne komme herved og faa din Ojen og Melmad de Dage, du er i Skole." Og saadan gaar det til, at jeg faar det meste af min Mad paa Gaarden Vinteren igennem; et ganske godt Plus til den lille Løn.

(Kilde: Historisk Årbog for Thisted amt 1959, side 134-148)